

Η ανέγερση του δημοτικού σχολείου Αγίου Ανδρονίκου Κυθρέας (Η επιλογή της τοποθεσίας)

Κώστας Ζ. Γιαννός

Για την ανέγερση του Δημοτικού Σχολείου Αγίου Ανδρονίκου, προτάθηκαν δύο τοποθεσίες. Η πρώτη στην περιοχή Αγίας Μαρίνας και η δεύτερη στην τοποθεσία «Τούμπα της Τζουμαγιάς» Αγίου Γεωργίου. Οι κάτοικοι της Κυθρέας διχάστηκαν σχετικά με την εκλογή του χώρου ανέγερσης. Οι κάτω ενορίες προτιμούσαν την πρώτη τοποθεσία και οι πάνω ενορίες την δεύτερη. Οι συζητήσεις αυτές εγίνοντο το έτος 1925. Τον Απρίλιο του χρόνου αυτού οι κάτοικοι των πάνω ενοριών Χαρδακιώτισσας και Συρκανιάς αφού ενώθηκαν και με τους κατοίκους της ενορίας Αγίου Γεωργίου και με πολλούς του Αγίου Ανδρονίκου περί τους 400 και πλέον - μετέβησαν εν σώματι στην οικία του τότε δημάρχου Κυριάκου Λεμονοφίδη και τον παρακάλεσαν όπως χάριν της ομόνοιας της κωμοπόλεως αναθεωρήσει την απόφασή του, όσον αφορά την ίδρυση του σχολείου. Παρακάλεσαν δε όπως το σχολείο κτισθεί στην Τζουμαγιά, όπου η απόσταση ικανοποιούσε όλες τις ενορίες. Πραγματικά ο δήμαρχος φάνηκε πρόθυμος να ικανοποιήσει την θέληση της πλειοψηφίας του κόσμου. Για το

σκοπό αυτό υπέγραψε και σχετική δήλωση προς τον αρχιεπίσκοπο. Όπως ήταν φανερό, διαταράχθηκε η ειρήνη της κωμοπόλεως και απειλείτο αιώνιο ίσως σχίσμα ανάμεσα στους κατοίκους Κυθρέας.

Εξ άλλου σχετικά με το θέμα της εκλογής οικοπέδου, δημοσιεύθηκε η παρακάτω επιστολή του δημοτικού συμβούλου Αντώνιου Χ' Παύλου στην εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ της Λευκωσίας, ημερομηνίας 6 Μαΐου 1925 (αρ. φυλ. 1122) και κάτω από τον τίτλο «ΕΚ ΚΥΘΡΕΑΣ - ΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΟΥ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ»

Κυθρέα, 4 Μαΐου 1925 ΑΞ. κύριε Διευθυντά, Παρακαλείσθε όπως καταχωρίσετε εις τας στήλας της αγαπητής «Ελευθερίας» τα ακόλουθα: Το ζήτημα της εκλογής οικοπέδου δια την ανέγερση σχολικού κτιρίου ενταύθα κατήντησε να γίνη το ανατολικό ζήτημα και να απασχολή τους αμέσως ενδιαφερομένους περισσότερο ή άλλοτε. Ότε ο αιδ. Αρχιεπίσκοπος των σχολείων επεσκέφθη την κωμόπολιν ημών δι' εκλογήν οικοπέδου προς ανέγερσιν σχολικού κτιρίου, εξ' όλων των υποδειχθέντων αυτώ μερών προτίμησε μίαν ευρείαν έκτασιν εκ τεσσάρων κυπριακών σκα-

λών και πλέον, τετραγωνικήν, ήτις έχει μεταξύ άλλων και το πλεονέκτημα να ποτιζήται δωρεάν εις οϊανδήποτε ώραν. Το εν λόγω μέρος κατόπιν συμφωνίας ηγοράσθη υπό του Δημοτικού Συμβουλίου Κυθρέας αντί £300, έγιναν τα σχετικά έγγραφα, υπολείπεται δε μόνον η νομιμοποίησης αυτού. Τοιουτοτρόπως ηλπίζετο ότι εντός ολίγου θα ήρχιζεν η ανέγερσις του κτιρίου, δια το οποίον παρεχωρήθη εκ μέρους της Κυβερνήσεως δάνειον εκ £200.- Δυστυχώς οι κάτοικοι των δύο άνω ενοριών Κυθρέας, οίτινες εξ αρχής ήσαν εναντίον της ενώσεως των σχολείων της ημετέρας κωμοπόλεως, προσπαθούσιν όπως το σχολικόν κτίριον ανεγερθή εις την λεγομένην «Τούμπαν της Τζουμαγιάς».

Η τελευταία αύτη τοποθεσία είναι μια λωρίς γης στενόμακρος και μικράς εκατάσεως, ευρισκομένη εις τους προς ανατολάς της Κυθρέας κειμένους λόφους. Είναι πράγματι τοποθεσία υψηλή και θαυματική, με ευρύτατον ορίζοντα ώστε απ' αυτής μπορεί κανείς να διακρίνη και την Αμμόχωστο και την Λάρνακα, ίσως δε και την Συρίαν ακόμη! Η τοποθεσία όμως αύτη είναι εν πολλοίς ακατάλληλος δι' ίδρυσιν σχολικού κτιρίου α) Διότι δεν έχει το αναγκαίον ύδωρ κα θα εξοδευθώσιν ίσως πλέον των £100 προς μεταφοράν επ' αυτής ύδα-

τος προς πόσιν, προς κατασκευήν δεξαμενής δι' αποθήκευσιν του ύδατος κλπ εάν οι ιδιοκτήται των νερών και μύλων επιτρέψωσι τούτο

β) Η έκτασις αυτής είναι μικρά και μόλις επαρκέση δια το κτίριον, ελάχιστος δε χώρος θα υπολειφθή δια γυμναστήριον γ) Το σπουδαιότερον εξ' όλων των μειονεκτημάτων τα οποία παρουσιάζει η εν λόγω τοποθεσία είναι, ότι το έδαφος δεν θα είναι στερεόν, ώστε να δυνηθή να συγκρατήση τον όγκον του κτιρίου, καθότι η σύστασις του εδάφους δεν είναι συμπαγής, και φόβος υπάρχει μήπως το ανεγερθησόμενον σχολείον καταστραφή απ' αυτής της αρχής της οικοδομήσεώς του. Πρόσφατα παραδείγματα τοιούτων κτιρίων, τα οποία εκτίσθησαν εις τοιαύτης φύσεως εδάφη, έχομεν τα νεκροταφεία Κυθρέας, εις τους τοίχους των οποίων ηνοιχθησαν ευρέα ρήγματα και φόβος υπάρχει, αν δεν επισκευασθώσιν εγκαίρως, θα κατακρημισθούν, και την Εκκλησίαν της ενορίας Αγίου Γεωργίου, ήτις υπέστη σοβαράς βλάβας, καίτοι εκτίσθη και επεσκευάσθη πολλάκις και εν τέλει η επιτροπεία ηναγκάσθη να κατασκευάση την στέγην του ναού ξυλίνην και ουχί θολωτήν, δια να αποφύγη την παντελή κατακρήμισιν του ναού. Ευχής έργον θα είναι αν ο αιδ. Αρχιεπίοπτης επισκεφθή εκ νέου τα δύο υπό σκέ-

ψιν μέρη μετά του μηχανικού της Κυβερνήσεως και αφού εξετάση καλώς αυτά υφ' όλας αυτών τας απόψεις, αποφασίση οριστικώς. Διότι αν το σχολείον κτισθή εις την «Τούμπαν της Τζουμαγιάς» άνευ επισταμένης εξετάσεως του εδάφους, φόβος υπάρχει ότι πολύ γρήγορα θα καταστραφή τούτο και οι κάτοικοι Κυθρέας θα εξοδεύσωσι το σεβαστόν ποσόν των 2000 επί ματαίω. Διατελώ μετά πάσης τιμής Αντώνιος Χ"Παύλου, δημοτικός σύμβουλος».

Άλλη ανταπόκριση από την Κυθρέα, σχετικά με την επιλογή της τοποθεσίας για την ανέγερση του Δημοτικού Σχολείου Αγίου Ανδρονίκου, δημοσιεύθηκε και πάλιν στην εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ της Λευωσίας ημερομηνίας 22 Ιουλίου 1925 (αρ. φυλ. 1144) με τίτλο «ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟΝ ΚΤΙΡΙΟΝ ΤΗΣ ΚΩΜΟΠΟΛΕΩΣ ΚΥΘΡΕΑΣ Ο ΕΓΚΡΙΘΕΙΣ ΧΩΡΟΣ». Η ανταπόκριση αυτή ήταν η παρακάτω: «Γράφουσιν ημίν εκ Κυθρέας ότι τη παραλθούση εβδομάδι μετέβησαν εκεί ο κ. Διοικητής Λευκωσίας μετά του Αρχιεπόπτου των σχολείων δια να ίδωσι και μελετήσωσιν επί τόπου τον χώρον επί του οποίου πρόκειται ν' ανεγερθεή σχολικόν κτίριον εν τη κωμοπόλει ταύτη. Συνοδευόμενοι και υπό του Δημοτικού Συμβουλίου, επεσκέφθησαν τους δύο υπό σκέψιν προς τον σκοπόν τούτον χώρους,

μεθ' ο μετέβησαν εις το Δημαρχείον, ενεκρίθη όπως κατόπιν συσκέψεως ενεκρίθη όπως κτισθεί το νέον σχολικόν κτίριον εις την τοποθεσίαν «Τζουμαγιάς», εάν εννοείται το έδαφος αποδειχθή στερεόν, κατόπιν ειδικής ερεύνης μηχανικού της Κυβερνήσεως. Κατά τον επιστέλλοντα, ο εν λόγω χώρος στερείται προσίμου ύδατος και θα γίνει ανάγκη να μεταφερθή τοιούτο δια σωλήνων από το κεντρικόν ρεύμα του ύδατος Κυθρέας. Φαίνεται όμως ότι δια το ζήτημα τούτο θα προβληθούν μεγάλαι δυσκολίαι, διότι πολλοί ιδιοκτήται και δη των περιχώρων θα προβάλλουν ενστάσεις και επομένως δεν θα καταστή δυνατή η μεταφορά του αναγκαίου δια το σχολείον ύδατος. Δια τους λόγους τούτους είναι ανάγκη όπως οι αρμόδιοι μελετήσωσι καλύτερον το πράγμα πριν προβώσιν οριστικώς εις την εκτέλεσιν του έργου»

Παρ' όλες τις δυσκολίες και τις αντιπαραθέσεις, τελικά αποφασίστηκε το Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ανδρονίκου να γίνει στην τοποθεσία «Τούμπα της Τζουμαγιάς» της ενορίας Αγίου Γεωργίου Κυθρέας. Έτσι στις 16 Μαρτίου 1926 προκηρύχθηκαν προσφορές από το Δημαρχείο Κυθρέας για την ανέγερση του Σχολικού Κτιρίου. Διαβάζουμε για το θέμα αυτό στην εφημερίδα ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ